

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра філософії та міжнародної комунікації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан механіко-технологічного
факультету

д. т. н., с. н. с. Братішко В.В.

“ 8 ” 06. 2022 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри філософії
та міжнародної комунікації

Протокол № 9 від 04.05.2022р.

В.о. завідувача кафедри
доц. Культенко В.П.

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Транспортні
технології (на автомобільному
транспорті)»

к.т.н., доц., Савченко Л.А.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ

Спеціальність: 275 – «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»

Освітньо-професійна програма - «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»

Галузь знань: 27 – Транспорт

Кваліфікація: Бакалавр з транспортних технологій

Механіко-технологічний факультет

Розробник: професор кафедри філософії та міжнародної комунікації,
д. філос. н. Шкіль С.О.

Київ - 2022

Опис навчальної дисципліни
«Філософія»

Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Перший (бакалаврський)	
Спеціальність	275 – Транспортні технології	
Освітня програма	Транспортні технології (на автомобільному транспорті)	
Галузь знань	27 – Транспорт	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов’язкова	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	4	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	3	
Семестр	5	
Лекційні заняття	30 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	15 год.	6 год.
Самостійна робота	45 год.	108 год.
Індивідуальні		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4 год.	

1. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета: метою вивчення навчальної дисципліни «Філософія» є розвиток у студентів інтересу до філософського осмислення дійсності, світового історико-культурного процесу, формування філософської культури мислення, пізнання світу та самих себе, навичок застосування філософської методології; актуалізація національної свідомості майбутньої суспільної еліти.

Завдання: запропонована програма має дати студентам цілісний виклад основних проблем філософії на рівні об'єктивного, ідеологічно незаангажованого сучасного бачення проблем, ознайомити студентів із наявними філософсько-науковими концепціями в їх поліфонічному і плюралістичному звучанні, яке допомагає альтернативному сприйняттю і осмисленню буття.

Основними завданнями курсу є:

- розкрити специфіку вічних філософських питань, що стосуються життя кожної людини;
- надати загальні теоретичні знання про основні філософські концепції та філософські категорії;
- окреслити специфіку та межі філософського знання;
- прищепити культуру філософського теоретичного мислення;
- сформувати здатність до самостійного аналізу складних явищ суспільного життя та вміння пов'язувати загальнофілософські проблеми з розв'язанням специфічно наукових та професійних завдань.
- сприяти формуванню гуманістичного потенціалу особистості, її загальної культури.

Предметом курсу є вивчення взаємовідносин «людина - світ - наука - інновації».

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- історичні типи філософії, основні парадигми філософствування;
- основні галузі філософського знання (онтологія, гносеологія, логіка, філософська антропологія, етика, естетика, соціальна філософія тощо);
- основні форми буття і сутність діалектики;
- походження свідомості, форми і структуру свідомості;
- шляхи пізнання світу, функціонування знання у сучасному інформаційному суспільстві, особливості взаємозв'язку науки, техніки з сучасними соціальними й етичними проблемами;
- форми суспільної свідомості, їх взаємозв'язок;
- умови формування особистості, її свободи, відповідальності за збереження життя, природи, культури;

вміти :

- обґрунтувати свою світоглядну та громадську позицію;
- застосувати знання, яких було набуто під час вивчення курсу “Філософія”, в процесі вирішення професійних завдань, в процесі розробки соціальних й екологічних проектів, організації міжлюдських відносин;
- науково аналізувати найважливіші соціальні проблеми і процеси, факти і явища суспільного життя;
- розуміти і об'єктивно оцінювати досягнення культури, пояснювати феномен культури та цивілізації;
- володіти методологією й методами пізнання, розуміти сутність творчої діяльності;
- вдаватися до діалогу як засобу вирішення соціальних і етичних проблем;

- добре орієнтуватися в першоджерелах та основній сучасній філософській літературі.

Запропонована програма має дати студентам цілісний виклад основних проблем філософії на рівні об'єктивного, ідеологічно незаангажованого сучасного бачення, ознайомити студентів із наявними філософськими концепціями в їх поліфонічному і плюралістичному звучанні, яке допомагає альтернативному сприйняттю і осмисленню буття.

Набуття компетентностей:

➤ загальні компетентності (ЗК):

- ЗК-1. Здатність використовувати базові знання з соціальногуманітарних, фундаментальних, природничо-наукових, загально-економічних і професійно-орієнтованих дисциплін при вирішенні організаційно-виробничих задач в галузі транспортних технологій;
- ЗК-2. Здатність виявляти, формулювати і вирішувати проблеми, приймати обґрунтовані рішення, оцінювати та забезпечувати якість робіт, які виконуються при розробці та управлінні проектами технологічного розвитку транспортних систем у галузі транспортних технологій
- ЗК-4. Здатність працювати як самостійно, так і в команді, доносячи до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми та рішення
- ЗК-5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та прийняття технологічних рішень у галузі транспортних технологій.

➤ фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

- СК-1. Здатність аналізувати явища як природного походження, так і технологічні з погляду фундаментальних принципів і знань з транспортних технологій, а також на основі відповідних математичних моделей;
- СК-2. Здатність використовувати знання і практичні навички математичних та числових методів, теорії транспортних процесів і систем, дослідження операції, теорії систем і управління, організації та забезпечення автомобільних перевезень при вирішенні професійних задач, удосконалення транспортних технологій в аграрній галузі;
- СК-11. Здатність аналізувати проблеми при взаємодії транспортних систем з навколишнім середовищем, проводити моніторинг та оцінку екологічного стану транспортних систем.

➤ Програмні результати

- Знаходити рішення оптимізації параметрів транспортних систем.
- Оцінювати ефективність транспортних систем
- Оцінювати соціальний ефект.
- Досліджувати фактор людини.
- Експериментально оцінювати параметри функціонального стану людини-оператора. Робити висновки стосовно працездатності, надійності, втомлюваності людини-оператора.
- Робити висновки щодо шляхів використання досліджень розвитку транспортних систем.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної (заочної) форми навчання;

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	денна форма					Заочна форма					
	тиж н	усь го	у тому числі			усьог о	у тому числі				
			л	п	с.р.		л	п	ла б	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Змістовий модуль 1. ФІЛОСОФІЯ ЯК УНІВЕРСАЛЬНИЙ ТИП ЗНАНЬ											
1.Філософська пропедевтика	1	5	2	1	2						8
2.Філософія Давнього світу	2	7	2	1	4						8
3.Філософія Середньовіччя та Відродження	3	5	2	1	2						8
4.Філософія Нового часу та Просвітництва	4	5	2	1	2						8
5.Німецька класична філософія	5	5	2	1	2						8
6.Некласична філософія XIX-XX ст.	6	7	2	1	4						8
7.Українська філософія	7	8	2	2	4						8
Разом за змістовим модулем 1		42	14	8	20	60	2	2			56
Змістовий модуль 2. ОНТОЛОГІЯ											
8.Онтологія, філософське	8	5	2	1	2						7

[illegible]

12.Філософія суспільства	12	13	2	1	3						7
13.Філософія техніки	13	10	2	2	6						8
14.Філософське розуміння історії	14	7	2	1	4						7
15.Філософія культури	15	7	2	1	4						8
Разом за змістовим модулем 4		30	8	5	17	34	2	2			30
Усього годин		90	30	15	45		8	6			106

3. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Філософія як універсальний тип знань. Філософська пропедевтика	2
2	Філософія Давнього світу (Давній Схід, Антична філософія).	2
3	Філософія доби Середньовіччя та Відродження.	2
4	Філософія Нового часу і доби Просвітництва.	2
5	Німецька класична філософія	2
6	Філософія XIX-XX ст.	2
7	Розвиток філософської думки в Україні.	2
8	Філософське розуміння світу. Поняття буття.	2
9	Походження та розвиток свідомості	2
10	Філософія суспільства. Суспільний розвиток.	2
11	Походження та сутність держави	2
12	Філософська антропологія	2
13	Особистість	2
14	Діалектика як всезагальна теорія розвитку	2
15	Філософія культури	2

4. Контрольні питання, комплекси тестів для вивчення рівня засвоєння знань студентами.

1. Основні етапи розвитку давньогрецької натурфілософської думки.
2. Розуміння сутності людини та специфіки її пізнання у давньогрецькій філософії (софісти, Сократ, Платон).
3. Вчення про душу і пізнання Арістотеля.
4. Платон і Арістотель: погляди на суспільство та державу.
5. Філософські напрямки еллінізму.
6. Загальні засади християнської філософії. Патристика. Схоластика.
7. Проблема загальних понять (універсалій) у філософії номіналізму й реалізму.
8. Гуманістичні ідеали філософської думки епохи Відродження.
9. Соціально-політичні утопії доби Відродження.
10. Основні філософські проблеми Нового часу.
11. Емпіризм Ф.Бекона.
12. Концепція походження держави Т.Гоббса.
13. Загальна характеристика класичного раціоналізму Нового часу: основні персоналії і проблеми (Р. Декарт, Б. Спіноза, Г. Ляйбніц).
14. Емпіричні розробки філософії Нового часу (Д. Локк, Д. Юм, Д.Берклі).
15. Французьке Просвітництво: основні ідеї та персоналії.
16. Смісл теорії природного права і суспільного договору в філософії Просвітництва.
17. Новизна гносеологічних та етичних уявлень Канта.
18. Принципи побудови філософської системи Г. Гегеля.
19. Філософська антропологія Л. Фюрбаха.
20. Тенденції розвитку некласичної філософії наприкінці XIX ст.
21. Вихідні положення філософії марксизму. Проблема відчуження в марксизмі.
22. Головні категорії філософії життя ("життя" і "воля").

23. Етапи розвитку позитивізму.
24. Феноменологія Е. Гуссерля (основні поняття).
25. Проблема „екзистенції” в філософії ХХ ст.
26. Філософське становлення фрейдизму
27. Філософський постмодерн.
28. Особливості та основні етапи розвитку філософської думки в Україні.
29. Філософські погляди Г. С. Сковороди.
30. Соціальна філософія М. Драгоманова, І. Франка.
31. Основне питання філософії. Матерія та свідомість.
32. Поняття субстанції та поняття буття.
33. Проблема єдності та множинності світу. Філософські позиції в історії філософії: монізм, дуалізм, плюралізм.
34. Рух як загальний спосіб існування світу. Поняття форм руху.
35. Основні закони діалектики та їх зміст.
36. Категорії «простір» і «час».
37. Категорія нескінченності.
38. Філософське розуміння поняття "істина" (абсолютність, відносність і конкретність істини).
39. Проблематика суб'єкта й об'єкта пізнання .
40. Основні форми наукового пізнання: проблема, ідея, гіпотеза, теорія.
41. Емпіричні методи пізнання.
42. Рациональні методи пізнання.
43. Діалектика і метафізика як два методи мислення.
44. Виникнення і природа свідомості.
45. Співвідношення біологічного й соціального в людині.
46. Специфіка людської діяльності. Людина - індивід - особистість.
47. Техніка і технології як предмет філософського осмислення.
48. Взаємовідношення продуктивних сил та виробничих відносин.
49. Суспільно-економічна формація .
50. Основні етапи розвитку техніки (продуктивних сил).
51. Свідомість і праця, мова і свідомість.
52. Поняття цивілізації.
53. Діяльність як спосіб існування соціального.
54. Суспільство та його складові. Поняття суспільних класів.
55. Індивідуальна та суспільна свідомість. Форми суспільної свідомості.
56. Поняття держави. Концепції походження держави. Ідеологія.
57. Ідеалістичне та матеріалістичне розуміння історії.
58. Проблема відчуження.
59. Людська чуттєвість. Поняття прекрасного.
60. Поняття культури. Історичні моделі (ступені) культури.

5. Приклади екзаменаційних завдань

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОС: Бакалавр Факультет механіко- технологічний	Кафедра Філософії та міжнародної комунікації	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1 з дисципліни «Філософія»	Затверджую: зав. кафедри філософії та міжнародної комунікації

	2021-2022 навч.рік		В.П. Культенко
Екзаменаційні питання			
1.Поняття і функції світогляду. Історичні типи світогляду.			
2.Розвиток уявлень й особливостей розуміння буття в історії філософії.			
Тестові завдання різних типів			
1. Теорія пізнання, одна з головних філософських дисциплін, яка досліджує закономірності процесу пізнання – це ... <i>(у бланку відповідей впишіть правильну відповідь одним словом)</i>			
2.Упорядкуйте етапи розвитку філософського знання від найдавнішого до сучасного:			
1) філософія середньовіччя 2) філософія Нового часу 3) антична філософія 4) сучасна філософія 5) епоха Відродження			
3. Зіставте вислови з філософами, яким вони належать:			
1	Знання – це сила	а	Дж.Локк
2	Мислю, отже існую	б	Б.Спіноза
3	Людина людині вовк	в	Ф.Бекон
4	Свідомість людини при народженні – чиста дошка, на якій чуттєвий досвід залишає свої сліди	г	Т.Гоббс
5	Свобода – усвідомлена необхідність	д	Р.Декарт
4. Які основні риси філософії Середньовіччя? <i>(у бланку відповідей вкажіть кілька варіантів відповіді)</i>			
1) Провіденціалізм 2) Креаціонізм 3) Механістичне розуміння світу 4) Теоцентризм 5) Ототожнення справедливості із знанням			
5. Філософський метод тлумачення та розуміння феноменів культури, зокрема текстів, їх залежності від контексту культури, в якому вони існували, і від культури суб'єкта, який здійснює інтерпретацію – це ... <i>(у бланку відповідей впишіть правильну відповідь одним словом)</i>			
6. Яка з дисциплін не входить до складу філософських? <i>(Вкажіть один варіант відповіді)</i>			
1) Антропологія 2) Онтологія 3) Естетика 4) Філологія 5) Логіка			
7. Як тлумачилося походження держави в концепції суспільного договору Просвітництва? <i>(Вкажіть один варіант відповіді)</i>			
1) як договір про ненапад 2) як договір про майнові відносини в суспільстві 3) як угоду людей із Богом про дотримання заповідей божих 4) як договір про розподіл влади на три самостійні гілки: законодавчу, виконавчу і судову 5) як угоду людей між собою про відмову від частини своєї свободи			
8. В чому полягає сутність «коперніканського перевороту» Канта у філософії?			

(вказіть один варіант відповіді)

- 1) земля обертається навколо сонця, а не навпаки
- 2) джерело знання слід шукати не в об'єкті, а в суб'єкті
- 3) апріорне знання є основою пізнання
- 4) раціональних доказів існування Бога не існує
- 5) моральність не залежить від природної детермінації

9. Пізнання як форма діяльності здійснюється в: *(вказіть один варіант відповіді)*

- 1) художніх образах;
- 2) метафорах і символах віри;
- 3) поняттях, судженнях, умовиводах;
- 4) моральних оцінках;
- 5) етичних настановах.

10. Головним продуктом виробництва інформаційного суспільства є: *(вказіть один варіант відповіді)*

- 1) Нафта і газ
- 2) Біржові акції
- 3) Національний валовий продукт
- 4) Інформація та знання
- 5) Гроші

6. Методи навчання

Методи набуття нових знань, формування вмінь та навичок, закріплення, перевірки.

Словесні – пояснення, лекція, бесіда.

Практичні – навчальні вправи, практичні роботи, конференції, проведення семінарських занять під керівництвом викладача.

7. Форми контролю

Попередній контроль – опитування

Поточний контроль - опитування

Тематичний контроль – написання модульних контрольних робіт

Підсумковий контроль - екзамен

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

(наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни **R_{дис}**(до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи **R_{нр}**(до 70 балів): **R_{дис} = R_{нр} + R_{ат}***

9. Методичне забезпечення

1. Причепій Є.М., Черній А.М. та ін. Філософія: Посібник. – К. - 2001.
2. Данилова Т.В., Сторожук С.В., Горбатюк Т.В. «Філософія». Навчально-методичний посібник для студентів НУБіП України денної форми навчання з усіх спеціальностей ОКР «Бакалавр». - К.: «Com© com©», 2012.
3. Данилова Т.В., Сторожук С.В., Горбатюк Т.В. «Філософія». Навчально-методичний посібник для студентів НУБіП України заочної форми навчання з усіх спеціальностей ОКР «Бакалавр». - К.: «Com© com©», 2012.

10. Рекомендована література

- основна;

1. Андрущенко В.П. Сучасна соціальна філософія. Курс лекцій. [Текст] / В.П. Андрущенко, М. І. Михальченко. – К. : Генеза, 2006. – 368 с.
2. Історія філософії України: Підручник. [Текст] / М. Ф. Тарасенко, М. Ю. Русин, І. В. Бичко та ін – К.: Либідь, 2004.
3. Історія філософії України. Хрестоматія: Навчальний посібник / Упорядники: М.Ф.Тарасенко, М.Ю.Русин І.В.Бичко та ін. – К., 2003.
4. Канке В.А. Философия: Учебник для вузов. [Текст] / В. А. Канке. – М.: Логос, 2007. – 376 с.
5. Нестеренко В.Г. Вступ до філософії: онтологія людини: Навчальний посібник для студентів вузів. [Текст] / В. Г. Нестеренко. – К. : Абрис, 2005. – 335 с.
6. Новая философская энциклопедия: в 4т. / Ин-т философии Российской акад. наук; Гл. ред. В.С. Степин – М. : Мысль, 2010.
7. Новейший философский словарь: 3-е изд., исправл. – Мн.: Книжный дом, 2003. – 1280 с. – (Мир энциклопедий).
8. Філософія: Навчальний посібник / [І.Ф. Надольний, В.П. Андрущенко, І.В. Бойченко та ін.]. – К : Вікар: Знання, 2008. – 624 с.
9. Філософія: Підручник / [І.В.Бичко, І.В. Бойченко, В.Г. Табачковський та ін.] – К. : Либідь, 2001. – 408 с.

10. Філософія: Навчальний посібник / [Є.М. Причепій, А.М. Черній, Л.А. Чекаль]. – К : Академвидав, 2004. – 624 с.
11. Філософський енциклопедичний словник / НАН України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди; редкол.: В. І. Шинкарук (голова). – К. : Абрис, 2002. – 742 с.
12. Федів Ю. Історія української філософії: Курс лекцій. [Текст] / Ю. О. Федів, Н. Г. Мозгова. – К., 2004.

- допоміжна;

1. Антисери Д. Западная философия от истоков до наших дней. Античность и Средневековье. [Текст] / Д. Антисери, Дж. Реале. – СПб. Издательств Пневма, 2003. – 688 с.
2. Антисери Д. Западная философия от истоков до наших дней. От Возрождения до Канта. [Текст] / Д. Антисери, Дж. Реале. – СПб. : Пневма, 2002. – 880 с.
3. Антисери Д. Западная философия от истоков до наших дней. От Романтизма до наших дней. [Текст] / Д. Антисери, Дж. Реале. – СПб. : Пневма, 2003. – 880 с.
4. Виндельбанд В. История новой философии в ее связи с общей культурой и отдельными науками. В 2 т. Том 2. От Канта к Ницше. [Текст]. – М. : Терра-Канон-Пресс-Ц, 2000. – 512 с.
5. Горський В.С. Філософія в українській культурі. [Текст] / В. С. Горський. – К. : Центр практичної філософії, 2001. – 73 с.
6. Гулыга А.В. Немецкая классическая философия. [Текст] / А. В. Гулыга. – М.: Рольф, 2001. – 416 с.
7. Гусев В. І. Історія західноєвропейської філософії XV–XVII ст. Курс лекцій : навчальний посібник для студентів вузів. [Текст] / В. І. Гусев. – К. : Либідь, 2004. – 253 с.
8. Ильин И.П. Постмодернизм: от истоков до конца столетия: эволюция научного мифа. [Текст] / И. П. Ильин. – М. : Интрада, 2008. – 255 с.
9. Кант І. Критика чистого розуму. [Текст] / Пер. з нім. Ігоря Бурковського – К. : Юніверс, 2000. – 349 с.
10. Крымский С.Б. Философия как путь человечности и надежды. [Текст]/ С. Б. Крымский. – К. : Курс, 2000. – 308 с.
11. Кузьміна С.Л. Філософсько-педагогічна спадщина П. Юркевича. [Текст] / С. Л. Кузьміна; Тавр. нац. ун-т ім. В. І. Вернадського – К., 2003. – 303 с.
12. Макиавелли Н. Государь. [Текст]. – М. : АСТ, 2008. – 464 с.
13. Ніцше Ф. Так казав Заратустра. Жадання влади [Текст] / Ф. Ніцше. – К. : Основи-Дніпро, 2013. – 415 с.
14. Огороднік І.В. Українська філософія в іменах: Навч. посібник. [Текст] / І. В. Огороднік, М. Ю. Русін. – К., 2007. – 325 с.
15. Рассел Б. Історія західної філософії / Пер. з англ. Ю. Лісняка, П. Тарашука. – К. : Основи, 2005. – 795 с.
16. Рюс Ж. Поступ сучасних ідей: панорама новітньої науки [Текст] / Пер. з фр. В. Шовкун. – К. : Основи, 2008. – 669 с.
17. Сковорода Григорій: образ мислителя. – К., 2007.
18. Татаркевич В. Антична і середньовічна філософія. [Текст] / В. Татаркевич // Історія філософії. Т.1. – Львів : Свічадо, 2006. – 456 с.
19. Хоркхаймер М. Диалектика Просвещения. Философские фрагменты/ М. Хоркхаймер, Т. Адорно. – М.: Медиум, С-Пб.: Ювента, 2007. – С. 16–60.

20. Читанка з філософії у 6 книгах. Кн. 6. :Зарубіжна філософія XX століття / Волинка Г. І., ред. – К. : Фірма «Довіра», 2003. – 238 с.

- Інформаційні ресурси

1. Архів класичної філософської літератури [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://abuss.narod.ru/Biblio/philo_zip.htm
2. Бібліотека світової літератури. Оригінали та переклади. (укр.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ae-lib.org.ua>
3. Веб-сторінка: Спадщина Отців Церкви [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pagez.ru/lsn>
4. Електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/UKR/index.html>
5. Окремі тексти з філософії (бібліотека О. Косилової) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://elenakosilova.narod.ru/uhref.html>
6. Сайт Українського філософського фонду [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.philosophy.ua>
7. Сайт «Ізборник» – Історія України IX-XVIII ст.: першоджерела та інтерпретації (електронна бібліотека давньої української літератури та розвідок з політології) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://litopys.org.ua>
8. Сайт видавництва Свічадо (Історія релігії, переклади Отців Церкви, християнська художня література, богословська та богослужбова література, філософія, психологія, етика та ін.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.svichado.com>
9. Сайт філософсько-літературного журналу „Логос” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ruthenia.ru/logos/>